

CY000PAF001 - ΥΔΑΤΟΦΡΑΚΤΗΣ ΕΥΡΕΤΟΥ

Περιγραφή

Ο υδατοφράκτης Ευρέτου PAF001 βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων της κοινότητας Ευρέτου, σε απόσταση 1.09km βορειοδυτικά από το κέντρο της.

Πρόκειται για μεγάλο ταμιευτήρα χαμηλού υψομέτρου, εντός κοίτης ανοιχτής κοιλάδας. Κατασκευάστηκε το 1986, στη κοίτη του ποταμού Σταυρός της Ψώκας. Έχει χωρητικότητα 24,000,000 m³ και αποστραγγίζει λεκάνη απορροής 91 km² (1). Το νερό χρησιμοποιείται για σκοπούς άρδευσης, περιοχής 3300 εκταρίων (1). Είναι το τρίτο μεγαλύτερο φράγμα της Κύπρου. Με βάση την κατηγοριοποίηση του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) ανήκει στα «μεγάλα φράγματα» και στον κατάλογο της Διεθνούς Επιτροπής Μεγάλων Φραγμάτων (1). Περισσότερες σχετικές πληροφορίες -για τα κριτήρια κατηγοριοποίησης- βρίσκονται στην «Αρχαιοθήκη» του Υγροτοπίου και στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ. Αποτελεί μέρος του Αρδευτικού Έργου Χρυσοχούς, που έχει σκοπό την αξιοποίηση της ροής των ποταμών που πηγάζουν από τη βορειοδυτική πλευρά της οροσειράς του Τροόδους και την άρδευση περιοχών της κοιλάδας Χρυσοχούς και της γειτονικής παραλιακής πεδιάδας (2). Ο Υδατοφράκτης είναι ο σημαντικότερος από πλευράς πόρων για το έργο Χρυσοχούς και ορισμένα έτη συμβάλλει και στο ισοζύγιο άλλων ταμιευτήρων του έργου (Αργάκα (PAF011), Πωμός (PAF00), Αγία Μαρίνα PAF007) με μεταφορά νερού. Από υδρογεωλογικής πλευράς, υπάρχει απαίτηση ροής εμπλουτισμού και προσδιορισμού της ελάχιστης οικολογικής παροχής, κατάντη του Υδατοφράκτη για σκοπούς εμπλουτισμού και διατήρησης των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας (3). Ο Υδατοφράκτης Ευρέτου βρίσκεται εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) «Κοιλάδα Σαραμά» και κατάντη του είναι η ΖΕΠ «Φαράγγια Αγίας Αικατερίνης-Αγίας Παρασκευής» που εξαρτώνται υδρολογικά και από τις απορροές του φράγματος. Οι ποσότητες που αφήνονται πρέπει να είναι τέτοιες ώστε η κοίτη του ποταμού κατάντη να διαθέτει τις απαιτούμενες ποσότητες νερού καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (3).

Σύμφωνα με αποτελέσματα μελέτης, στον Υδατοφράκτη Ευρέτου καταγράφονται απώλειες νερού, οι οποίες οφείλονται σε διηθήσεις στη θεμελίωσή του. Δεν κρίθηκε σκόπιμη οποιαδήποτε παρέμβαση διότι οι παρατηρούμενες απώλειες εκλαμβάνονται ως απαιτήσεις εκρών οικολογικής παροχής (3).

Στα πλαίσια του Προγράμματος Παρακολούθησης των Ταμιευτήρων που εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ περί Υδάτων (ΟΠΥ), η χημική κατάσταση του Υδατοφράκτη έχει αξιολογηθεί ως «καλή», η οικολογική του κατάσταση/δυναμικό ταξινομείται ως «καλή», το ίδιο και η συνολική του κατάσταση(4).

Η βιολογική του αξία είναι μεσαία. Η «ουρά» του φράγματος έχει σημαντικές εκτάσεις υγροτοπικής βλάστησης. Αποτελεί επίσης πολύ σημαντική περιοχή για την ορνιθοπανίδα. Η βλάστηση που απαντάται στον υγρότοπο περιλαμβάνει δεντρώδη/θαμνώδη είδη όπως *Tamarix* sp. και καλαμιώνες με *Arundo donax*, *Phragmites australis* και *Typha* sp. Επίσης εντός του υδατοφράκτη έχει καταγραφεί το είδος *Sclerochloa dure*. Το είδος περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου ως εύρωστο (4). Στη πανίδα καταγράφηκαν διάφορα είδη λιβελούλας, το ψάρι *Cyprinus carpio*, ένα είδος αμφιβίου ο *Pelophylax bedriagae*, οι σάυρες *Ophisops elegans schlueteri* και *Stellagama stellio cypriaca*, και τα πτηνά *Buteo buteo*, *Anas platyrhynchos*, *Larus cachinnans*, *Larus michahellis*, *Tringa ochropus*, *Ardea cinerea*, *Falco peregrinus*, *Fulica atra*, *Corvus monedula*, *Pica pica*, *Podiceps cristatus*.

Εντός του υγροτόπου παρατηρείται ήπια βόσκηση και χρησιμοποιείται για ερασιτεχνική αλιεία. Παρατηρήθηκε επίσης απόρριψη οικιακών απορριμμάτων, απόρριψη αδρανών υλικών, συμπίεση και εναπόθεση ιλύος. Στη λεκάνη απορροής υπάρχουν εκτατικές και δενδρώδεις καλλιέργειες και αγροτικές κατασκευές. Στην περιοχή καταγράφονται βόσκηση και κυνήγι.

Στα πλαίσια του προγράμματος «Ιζήματα» (<http://www.izimata.com>, πρόσβαση 08/15), που σκοπό είχε την εκτίμηση της έντασης της κατακράτησης ιζημάτων σε επιλεγμένους Υδατοφράκτες, προέκυψε ότι στον Υδατοφράκτη Ευρέτου υπάρχει κατακράτηση σημαντικής ποσότητας ιζημάτων. Υλικά από τις προσχώσεις του, έχουν χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν σε τεχνικά έργα. Η κατακράτηση των ιζημάτων έχει ως επίπτωση την πρόσχωση της λεκάνης. Με την πάροδο του χρόνου η στάθμη του πυθμένα ανεβαίνει. Όταν η στάθμη υπερβεί την ανώτατη στάθμη του φράγματος ο κύκλος των ιζημάτων επαναφέρεται, αφού τα ιζήματα συνεχίζουν την κίνηση προς τη θάλασσα.

Ο Υδατοφράκτης βρίσκεται εντός της Κοντινής Ζώνης Προστασίας Φραγμάτων Πόσιμου Νερού (5), εμπίπτει στην Ζώνη Ειδικής Προστασίας του δικτύου Natura 2000 «Κοιλάδα Σαραμά» (6) και στην αντίστοιχη Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (7). Επίσης βρίσκεται σε Προσωρινά Απαγορευμένη Περιοχή Κυνηγιού (8).

Περίοδος αναφοράς πρωτογενών δεδομένων: 13/02/2014

- Απογραφείς: Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα
- (1) Χριστοφίδης Ν., Κύρου Κ., Πιστή Ε., Ιωάννου Α., Αυγουστή Μ., Χατζηγιάννη Ν. (2009). Φράγματα της Κύπρου. Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.
- (2) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (χωρίς ημερομηνία): Πρωτόκολλο Πληροφοριών για Παροχή Εξειδικευμένων Υπηρεσιών για το Σχεδιασμό Πρωτοκόλλου Πληροφοριών που θα χρησιμοποιείται για την Οικονομική Ανάλυση της Χρήσης Ύδατος και την Εφαρμογή Πολιτικών Τιμολόγησης Ύδατος σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο Περί Υδάτων 2000/60/EK στην Κύπρο - Σύμβαση Αρ. 8/2006.
- (3) Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2011). Εφαρμογή των Άρθρων 11, 13 και 15 της Οδηγίας Πλαίσιο Περί Υδάτων (2000/60/EK) στην Κύπρο. Παράρτημα II- Αναλυτικό Πρόγραμμα Μέτρων.
- (4) Τσιντίδης Τ., Χριστοδούλου Σ. Χ., Δελιπέτρου Π., Γεωργίου Κ. (2007). Το κόκκινο βιβλίο της χλωρίδας της Κύπρου. Φιλοδασικός Σύνδεσμος Κύπρου. Λευκωσία.
- (5) Δεδομένα Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (Πρόσβαση 07/2015).
- (6) BioCYPUS (2009). Electronic database. Department of Environment. Ministry of Agriculture Natural Resources and Environment.
- (7) Hellicar M., Anastasi V., Beton D., Snape R. (2014). Important Bird Areas of Cyprus. Birdlife Cyprus, Nicosia, Cyprus.
- (8) Δεδομένα Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας (Πρόσβαση 06/2015).

Βιβλιογραφική Παραπομπή στο Υγροτόπιο Κύπρου:

Παπαθεοδούλου Α., Σεργίδης Λ., Μιχαήλ Κ., Emirzade T., Βίκτωρα Μ., Αναστάση Α. 2015 – (συνεχής ενημέρωση): Υγροτόπιο Κύπρου- Απογραφή των Κυπριακών Υγροτόπων. Δημοσιεύεται στο <http://www.cypruswetlands.org>, πρόσβαση [ημερομηνία].

Γενικές πληροφορίες

Βασικές πληροφορίες

Τοποθεσία υγρότοπου:	Εσωτερικός
Τύπος υγρότοπου:	Τεχνητός
Φυσικός / Τεχνητός:	Υδατοφράκτης
Περιοχή (Ha):	103.61735
Hydrological interaction with other wetland:	Ναί -
Αλατότητα νερού:	Γλυκό
Είσοδος γλυκού νερού:	Λεκάνη απορροής (από κατακρημνίσματα)
Επιφανειακή έξοδος νερού:	Έξοδος ελεγχόμενη από υπερχειλιστή
Ελεύθερη επιφάνεια νερού (%):	> 95
Υδροπερίοδος:	Μόνιμη

Γεωγραφική πληροφορία

Επαρχία:	ΠΑΦΟΣ
Municipality/Community:	ΕΥΡΕΤΟΥ
Coordinates (WGS84):	32.474940 E - 34.966060 N

Βιολογική σημασία

Βιολογική σημασία:	Μεσαία
--------------------	--------

Ramsar wetland types

Τύπος Ramsar	Κάλυψη (%)
6 -- Περιοχές αποθήκευσης νερού. Ταμειυτήρες, υψηλά φράγματα, διάφορα εμποδία ροής νερού (> 80 στρέμματα)	> 95

Καθεστώς προστασίας και άλλοι χαρακτηρισμοί

Καθεστώς προστασίας

Κατηγορία καθεστώτος προστασίας	Υποκατηγορία καθεστώτος προστασίας	Ονομασία περιοχής	Κωδικός	Κάλυψη (%)	Νομοθεσία
Περιοχή Natura 2000	Ζώνη Ειδικής Προστασίας	ΖΩΝΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΟΙΛΑΔΑ ΣΑΡΑΜΑ	CY4000019	98	
Υδατική Προστασία	Κοντινή Ζώνη Προστασίας Φραγμάτων Πόσιμου Νερού			100	
Υδατική Προστασία	Ζώνη Προστασίας Γετρήσεων για Πόσιμο Νερό			100	Ευρέτου στις ζώνες των γεωτρήσεων με αρ. 64/1989, 39/1980, 23/1980, 33/1973, 31/1982
Απαγορευμένη Περιοχή Κυνηγιού	Προσωρινή			100	
Πολεοδομικό καθεστώς			Z3	100	

Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά

Κωδικός IBA	Ονομασία περιοχής	Κάλυψη (%)
12032	Κοιλάδα Σαραμά	98

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες, Δραστηριότητες & Επιπτώσεις

Οικοσυστημικές Υπηρεσίες

Τύπος Οικοσυστημικής υπηρεσίας	Οικοσυστημικές Υπηρεσία	Κλίμακα Οφέλους	Σημαντικότητα
Πολιτισμικές υπηρεσίες	Τουρισμός και αναψυχή		
Προμηθευτικές υπηρεσίες	Τροφή		
Προμηθευτικές υπηρεσίες	Γλυκό νερό		
Ρυθμιστικές υπηρεσίες	Ρύθμιση υδάτων		
Υποστηρικτικές υπηρεσίες	Παροχή ενδιαιτημάτων		

Δραστηριότητες στον υγρότοπο

Δραστηριότητες	Ένταση
100 = Καλλιέργειες	Μικρή
140 = Βόσκηση	Μεσαία
180 = Χρήση φωτιάς για αγροκτηνοτροφικά οφέλη	Μικρή
220 = Ερασιτεχνική αλιεία	Μικρή
421 = απόρριψη οικιακών απορριμμάτων	Μεσαία
423 = απόρριψη αδρανών υλικών (μπάζα)	Μικρή
502 = οδικό δίκτυο	Μικρή
703 = ρύπανση εδάφους	Μικρή
720 = Ποδοπάτηση	Μικρή
910 = Εναπόθεση ιλύος	Μεσαία

Δραστηριότητες στη λεκάνη απορροής

Δραστηριότητες	Ένταση
105 = εκτατικές καλλιέργειες	Μικρή
107 = δενδρώδεις καλλιέργειες	Μικρή
140 = Βόσκηση	Μικρή
162 = δεντροφύτευση	Μικρή
180 = Χρήση φωτιάς για αγροκτηνοτροφικά οφέλη	Μικρή
230 = Κυνήγι	Μικρή
290 = Άλλες δραστηριότητες που δεν αναφέρονται παραπάνω	Μικρή
403 = διασκορπισμένες κατοικίες	Μικρή
420 = Απορρίψεις απορριμμάτων / αδρανών	Μικρή
430 = Αγροτικές (γεωργικές) κατασκευές	Μικρή
440 = Αποθήκευση υλικών	Μικρή

502 = οδικό δίκτυο

Μεσαία

Επιπτώσεις

Impact type	Ένταση
AS- = Μείωση αισθητικής τοπίου	Μικρή

Οικότοποι & Βλάστηση

Τύποι βλάστησης

Τύπος βλάστησης	Κάλυψη (%)
Θαμνώδης / Δενδρώδης	
Υπερυδατική	

Είδος

Χλωρίδα

Είδος	Κυριαρχία	Reference
Arundo donax	Παρόν	Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Phragmites australis	Παρόν	Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Sclerochloa dura	Παρόν	Τσιντίδης Τ., Χριστοδούλου Σ. Χ, Δεληπέτρου Π., Γεωργίου Κ. (2007). Το κόκκινο βιβλίο της χλωρίδας της Κύπρου. Φιλοδασικός Σύνδεσμος Κύπρου. Λευκωσία.
Tamarix sp.	Παρόν	Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Typha domingensis	Παρόν	Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014

Πανίδα

Πτηνά	Πληθυσμός	Κατάσταση φωλιάσματος	Αναφορές
Buteo buteo (L., 1758)	1-10		Charalambidou I., Gucel S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Anas platyrhynchos (L., 1758)	1-10		Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Larus cachinnans (Pallas, 1811)	1-10		Charalambidou I., Gucel S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Larus michahellis (J.F. Naumann, 1840)	1-10		Charalambidou I., Gucel S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Tringa ochropus (L., 1758)	1-10		Charalambidou I., Gucel S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES-CCEIA/TCBA/CGF. N
Ardea cinerea (L., 1758)	1-10		Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Falco peregrinus (Tunstall, 1771)	1-10		Α. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014

<i>Fulica atra</i> (L., 1758)	1-10	A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
<i>Corvus monedula</i> (L., 1758)	10-100	A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
<i>Pica pica</i> (L., 1758)	1-10	A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
<i>Podiceps cristatus</i> (L., 1758)	1-10	A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Ερπετά		
<i>Ophisops elegans schlueteri</i> (Ménétriés, 1832)	Κοινό	A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
<i>Stellagama stellio cypriaca</i> (Linnaeus, 1758)	Κοινό	A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Αμφίβια		
<i>Pelophylax bedriagae</i> (Pallas 1771)	Παρόν	A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014
Ψάρια		
<i>Cyprinus carpio</i> Linnaeus, 1758		A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014

Αναφορές

Biocypus (2009). Electronic Database

Charalambidou I., Gucel S., Kassinis N., Turkseven N., Fuller W., Kuyucu A., Yorganci H. (2008). Waterbirds in Cyprus 2007/08. UES- CCEIA/TCBA/CGF. Nicosia, Cyprus.

Hellicar M., Anastasi V., Beton D., Snape R. (2014). Important Bird Areas of Cyprus. Birdlife Cyprus, Nicosia, Cyprus.

Δεδομένα Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (Πρόσβαση 07/2015)

Τσιντίδης Τ., Χριστοδούλου Σ. Χ, Δεληπέτρου Π., Γεωργίου Κ. (2007). Το κόκκινο βιβλίο της χλωρίδας της Κύπρου. Φιλοδοσικός Σύνδεσμος Κύπρου. Λευκωσία.

A. Παπαθεοδούλου, Θ. Γιαννακάκης, Κ. Παραγαμιάν, Κ. Μιχαήλ, Λ. Σεργίδης, Μ. Βίκτωρα, , 13/02/2014

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (χωρίς ημερομηνία) Πρωτόκολλο Πληροφοριών για Παροχή Εξειδικευμένων Υπηρεσιών για το Σχεδιασμό Πρωτοκόλλου Πληροφοριών που θα χρησιμοποιείται για την Οικονομική Ανάλυση της Χρήσης Ύδατος και την Εφαρμογή Πολιτικών Τιμολόγησης Ύδατος σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο Περί Υδάτων 2000/60/EK στην Κύπρο

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (2011). Εφαρμογή των Άρθρων 11, 13 και 15 της Οδηγίας Πλαίσιο Περί Υδάτων (2000/60/EK) στην Κύπρο. Παράρτημα III- Αναλυτικό Πρόγραμμα Μέτρων.

Δεδομένα Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας (Πρόσβαση 06/2015).

Χριστοφίδης Ν., Κύρου Κ., Πιστή Ε., Ιωάννου Α., Αυγουστή Μ., Χατζηγιάννη Ν. (2009). Φράγματα της Κύπρου. Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Αντιπροσωπευτική φωτογραφία & Χάρτης

PAF001

ΥΔΑΤΟΦΡΑΚΤΗΣ ΕΥΡΕΤΟΥ/ EVRETOU RESERVOIR**Πρόγραμμα απογραφής των υγροτόπων της Κύπρου/ Inventory of the wetlands of Cyprus**

Δεδομένα Χάρτη: Google, CNES/Astrium

Map Data: Google, CNES/Astrium

 Όρια Υγροτόπου/ Wetland's Boundaries

TERRA CYPRIA
Το Κρητικό Ινστιτούτο Προστασίας Των Περιβάλλοντος
The Cretan Conservation Foundation
Κέντρο Σπουδών Κοινωνίας Υαθ

ΥΓΡΟΤΟΠΙΟ
Κύπρου